

Referandumun Türkiye'nin Dış Politikasına Yansımaları



Tavir Değerlendirme
Mayıs 2017

Jusoor Araştırma Merkezi
Araştırmalar Birimi



جسور للدراسات
JUSOOR for STUDIES

Jusoor Araştırma Merkezi Ortadoğu bölgesinde, ze-likle Suriye ile bağlantılı meselelerde, siyasi toplumsal ekonomi ve kanuni alanlarında çalışmalar bilgiler ve araştırmalar yayınlayan, devletin çeşitli uzmanlık alanlarından karar sahiplerine, yetkililere, kalkınma alanında çalışanlara bölge meseleleri ile ilgili dengeli kararlar almalarında onlara gerçekçi ve net verilere dayanan raporlar sunan bağımsız uzman kurumdur.

yayın hakları Jusoor Araştırma Merkezine aittir © 2017

TURKYE - Gaziantep

info@jusoor.co
www.jusoor.co

Indeks

Başlangıç.....	3
Dış politika nasıl etkilenir?.....	3
Dış politikası gündemine yansıması.....	4
Suriye: ABD ve Rusya ile ilişkileri	5
Rusya ile İlişkisi	5
Avrupa ile İlişkisi	6
Bölgesel Ülker ile İlişkisi.....	6
Sonuç.....	7

Başlangıç

16 Nisan Türkiye'nin referandumu sadece Türkiye'nin iç meselesi değildi, birçok boyutlarda dış politikası meseleleriyle bağlantılı olmuştur, ve sonuçları odak noktası olup dış politikasına önemli bir şekilde yansımaları beklenmişti, özellikle Türkiye bugünkü siyasi sistemin parlamentosunda kaynaklanan sorunlar nedeni onun dış politikasında eziyet ettiğini ve sivil otorite dış politikaya tam bir şekilde karar vermez oluşunun farkındadır, çünkü Türkiye devleti bürokrasi baskısıyla ve kararları yavaşça vermesiyle karşılaşmıştır, Ve devlet kurumları arasındaki ilişkiler dış konularda sözü geçmez, ve birçok zamanlarda onu zayıflatabilir.

Türkiye'nin yumuşak politikası devlet kurmalarını göz önünde bulundurarak, bölgedeki başka güçlerin sertlik yanlısı politikası karşısında zayıf kalmıştır ve hareket kabiliyetini ve seçeneklerini sınırlı kılmıştır ayrıca dış hareketini de dengesiz bırakmıştır.

Türk diplomasisi eski yöntemlerle yürütmüştür ve Türk devletinin etkin bir dış politika yürütmesi için yeni eğitimli ,deneyimli insan gücüne ve kaynaklara ihtiyacı olduğu aşikardır.

Ayrıca muhalefetin 2013 yılında başlayan yürüyüşleri sürekli kırıkları tetiklemiş ve memlekette DAES ve PKK terör eylemleri ve patamalar olması ve FETÖ'nun 15 Temmuz 2016 da darbeye kalkışması, devletin politikası engellerle karşılaşmış ve bölgedeki karmaşık ortamda devletin dış politikasını bölge devletleri ve uluslararası güçler karşısında ve ihtilaf ortamında ilişkileri daha da zora sokmuştur.

Türkiye'nin başkanlık sistemine geçmesi devletin bütün şekline yansiyacaktır ve geniş değişiklik yapacak ve yeni bir dönemin başlangıcı ve siyaseti olacaktır.

Dış politika nasıl etkilenir?

Türkiye'nin başkanlık sistemi bazı faktörler aracılığıyla onun dış politikasının şeklini değiştireceği hakkında katkıda bulunur, ve bu değişiklikler aşağıdakilerde özetlenebilir:

- 1- Yeni sistem siyasi kararın verilmesine merkeziyetçilik sağlayacaktır, cumhurbaşkanı genel başkan olacak ve dış politikayı

- yönlendirmesine sorumlu olacaktır, böylece karar verme dairesinde yardımcı olacaktır, bürokrasi baskısını hafifletecektir.
- 2- Karar verme şeklinin değiştirilmesi, ilişkisi olan devlet kurumları arasında hızlı ve etkili bir koordinasyonu arttıracaktır, ve onların çabalarını birleştirip genel amaca hizmet etmesini sağlayacaktır.
 - 3- Gerekli kurumları yenileme veya beklenen g   leri inşa etmesine yeteneği olacaktır .
 - 4- Siyasi kanadın askeri kanada yetkisi olacaktır, böylece sınır dışında plan ve operasyonlar yapılması veya diğer ülkelerle askeri ittifak açısından karar verecekti, eski sistem bu kararları vermek için meclisten izin isterdi, ama büyük partileri muhalefet ederse bunlar ger ekle emezdi.

Genel ba kan, teorik ve fiili olarak dış politikayı yönlendirmesinde sorumlu olacağına bakarsak, onun yetikleri problemleri çözüp ve Türkiye'nin dış politikasının hareketini kısıtlayan engelleri kaldıracaktır.

Dış politikası gündemine yansıması

Anayasa değişikliği ve başkanlık sistemi uygulaması 2019 kasım ayında ba layacaktır ve bu dönem geçici olarak intikal dönemi olacaktır, ayrıca gelecek döneme yoğun hazırlık süreci olacaktır ve dış siyasette etkin faaliyetlerin belirtileri ba lamı tır, yumuşak siyasetin yanı sıra sert güç kullanımı ba lamı tır ve Türk diplomasi faaliyetleri zirveye ulaşmıştır, ve referandumdan 10 gün sonra Türk uçakları Irak ve Suriye'de YPG-PKK'nın mevzilerini vurulması Türkiye bölgede bir Kürt ¹devleti kurulmaması için sonuna kadar gideceğini ilan etti ve Kürtlerin y kseli ine  n müdahale stratejisini uygulamaya koymuş oldu.

Ayrıca mayıs ayı çok yoğun diplomasi trafiğine şahit olacağına ve ba kanlığın birçok dış ülkelere etkin ziyaretlerin yapılacağını ilan etmiştir, ve ilk özel gündemde Hindistan ziyareti ve ilk yeni Amerikan başkanı ziyareti ve Rusya -  in ziyareti ve Brüksel'de NATO zirvesi katılma ve Arap körfez ülkeleri ziyareti edeceğini ilan edilmiştir.

¹ Hur it Daly, Erdoğan ve Trump zirvesi önce Kürtlere karşı gelmek için Türkiye'nin seçenekleri, 3 mayıs 2017

Hedeflenen önemli devletleri ziyaretleri büyük ve etkin bir dış politika değişimi olacaktır ayrıca siyasi ve ekonomi ağırlıklı ziyaretler dış politikasının yükselişine işaret etmektedir ve Trump-Erdoğan görüşmesi özel bir önem taşımaktadır ve dış siyasetin yükselişini tabiatını etkilemesi bekleniyor

Suriye: ABD ve Rusya ile ilişkileri

Washington Suriye'deki Kürt güçlerine ve FETÖ cemaatine güvenme dosyası Türkiye ve ABD arasındaki ilişkilerde özel bir önem kazanmıştır, birinci dosya Ankara için duyarlılık ve daha fazla tehlikesi vardır.

Bu alanda Türkiye DAES örgütünden kurtulması ve Suriye sınırında bir kurt varıldığı kurulmaması için Türkiye'nin ve ABD'nin çıkarları arasında bir denge ortamını aramaya çalışmıştır.

ABD ve özellikle savunma bakanlığı Rakka operasyonu için hala SDG'ni münasip ortağı olarak görmesine rağmen Ankara le gerçekleşecek görüşme sırasında bu dengelemi değiştireceğine bahse girmiştir.

Her hâlükârda Suriye'de Türkiye'nin askeri katılımının artması beklenmiştir, ve belki de Türkiye bireysel bir şekilde askeri olarak hareket edebilir yada Sincar'da PKK'ya karşı Irak Kürdistan güçleri ile ortak bir operasyonla askeri müdahale edebilir, ayrıca Tel Abyad ve Rakka² arasında olan Kürt güçlerine karşı bir hamle yapması beklenebilir.

Sert gücün aktifleştirilmesi yanında Türkiye muhalefetle ve kabilelerle daha güçlü ve daha organize olmuş ilişkiler kurmaya çalışıyor, ve kuzeyde görüşünü daha güçlü ve daha kararlı bir şekilde empoze etmeye çalışıyor.

Rusya ile ilişkisi

Rus ilişki ile ilgili olarak Türkiye'nin politikası Moskova ve Washington'u birbirinden alternatif olarak görmemektedir, Türkiye aralarındaki ilişkilerin idaresinde bir denge denklemi benimsemiştir, ve referandum sonucu sonrasında Esad'ın şimdiki tavrının ışığında Türkiye Rusya ile Esad'ın geleceği hakkında konuşacaktır, ayrıca iki ülke arasındaki ticari ilişkiler ve ekonomik projelerin sürdürülmesine odaklanacaktır.

² Hurşit Daly, Erdoğan ve Trump zirvesi önce Kürtlere karşı gelmek için Türkiye'nin seçenekleri, 3 Mayıs 2017

Avrupa ile İlişkisi

Referandum öncesinde dış politika gündeminin gün yüzüne çıkan en önemli dosyalar Türkiye'nin Avrupa gerginliğin dosyasıdır, çünkü Almanya, Hollanda ve Avusturya gibi Avrupa ülkeleri başata Türkiye'nin dışışleri bakanı Mevlut Çavuşoğlu'nu ve Türk yetkilileri bu ülkelerde bulunan seçmenlerle görüşme yapmak için engellediler, çünkü dışardaki Türkler bir oy kitlesine sahip olarak referandum sonucunu etkilemiştir ve özellikle referandumun yaşadığı sonuç yaklaşmasında 51,4 oranla oy vererek 2019 yılı sonunda anayasa değişikliklerinin uygulanması lehine sonuçlandı.

Referandumdan sonrasında Türk-Avrupa ilişkilerinde gerginlik devam etmişti, sonra Türkiye'nin AB katılım müzakerelerinin dosya hakkında konuşuldu. Erdoğan "Avrupa birliği Türkiye'nin üyeliği süreci için yeni fasıllar açılmazsa katılım girişimlerini sonlandırılmasına benzer demektir" diye AB'yi tehdit etti

Ayrıca batılı ve Avrupalı, Türkiye OHAL'in kaldırılmasını talebini ederek ama kendisinden³ önce OHAL'in kaldırılması hakkında benzer talepler Paris'ten talep etmesini istedi, ama referandum sonrası Türkiye'nin sert diline rağmen Avrupa ile daha rasyonel bir ilişki yönetmesi beklenebilir, ve Türkiye iki taraf arasındaki tehditler ve ortak çıkarlar için çalışabilir

Bölgesel Ülker ile İlişkisi

Türkiye genel bir çizgide arkadaş çoğaltma politikasını izleyecektir , ve bu politikayı İsrail ve BAE ile izledi, Türkiye'nin mezhepçi bir şekilde olmayan İran ilişkilerine hırslı olmasına ve siyasi anlaşmazlık olmasına rağmen ilişkisi gereğin bir ortama gideceğine görünüyor, bu nedenle, bu politika bir sonraki aşamada test durumda olacaktır.

Ayrıca Türkiye körfez ülkeleri ile ilişkileri gelişme yoluna hareket etmesi beklenebilir, özellikle Arap Emirlikleri ile buzlar tam bir şekilde kırılmazsa, ve Türk-Suudi ilişkileri stratejik seviyeye taşınmazsa, ama hem Ankara hem de Riyad buna mutça olmuştur.

³ Basem Dabağ, Erdoğan AB'yi eleştiriyor, yeni Arap gazetesi, 2, Mayıs, 2017

Sonuç

Türkiye'de başkanlık sistemi, siyasi sistemin seviyesine iç istikrarın bir faktörüdür, ve bu dış siyasetin şekline ve yönüne daha büyük bir istikrar sağlayacaktır, ama bu Türkiye'nin ilgileneceği dış krizler ve tarafların yapısına bağlıdır, güncel konular ışığında, sonucu karar sahibi olan Türkiye'nin eski dış politikasında yaşanan eksikler ve ayıplar düzeltmesi için bir fırsat gibi görünmektedir.



جسور للدراسات
JUSOOR for STUDIES

Kavalik Mah. Fevzi Çakmak CD.
Sevil Apt. N11 D8, 27060
Gaziantep - Turkey
+90 537 558 5821

info@jusoor.co

www.jusoor.co



[@jusoorstudies](https://www.instagram.com/jusoorstudies)